

Səyahət Sığortası Nədir?

Bizim hal-hazırda yaşadığımız dövrdə dünyanın bir yerindən başqa yerinə rahatlıqla səyahət edə bilirik. Bizlərə başqa ölkələrə gedib oraların özlərinə məxsus etnik mədəniyyətləri, incəsənətləri, tarixləri, xüsusiyyətləri ilə yaxından tanış olmaq bizlərə xoş aura bəxş edir. Və təsadüf hal deyildir ki, səyahət edənlərin sayı gün keçdikcə artır. Səyahət zamanı istirahəti mənalı və maraqlı keçirmək hər birimizin arzusudur. Ancaq bu zaman təhlükəsizliyi də düşünmək önəmlidir.

Azərbaycan vətəndaşlarının turist səfərlərinə ilin hər fəslində maraqla göstərilməsinə baxmayaraq, yay aylarında bu səyahətlər xüsusilə artır. Minlərlə insan istirahətini xarici ölkələrdə keçirir. Onların böyük əksəriyyəti istirahəti rahat başa vurub geri qayıtsa da, xoşagəlməz hallarla qarşılaşanlar da olur. Kimi səyahət zamanı xəstələnir, zədələnir, başqa birisi çantasını, yaxud sənədlərini itirir. Belə hallarda köməyimizə yalnız səyahət sığortası gələ bilər. Qaçılmaz qəzalar hər zaman insanı yaxalaya bilər. Heç kim başına gələcəklərdən sığortalanmasa da, turizm və sığorta şirkətləri səyahətə gedənlərə səfər sığortasını təklif edir. Təəsüf olsun ki, insanlar cüzi məbləği ödəməmək üçün sığortadan imtina edirlər.

Bəs bu səyahət sığortası nədir?

Səyahət sığortası vətəndaşın ölkədən kənarında istirahəti zamanı yaşana biləcək hadisələrdən sığortalanmasını, maddi, mənəvi zərərin ödənilməsinə nəzərdə tutur. Səyahət sığortası üzrə sığorta ödənişi bir sıra hallar üzrə həyata keçirilə bilər. Bura sığorta olunanın ölkə daxilində və ölkədən xaricə səfər zamanı xəstələnməsi halında xərclərin tam və ya qismən ödənilməsi, bədbəxt hadisə nəticəsində sağlamlığın pozulması ilə əlaqədar zəruri tibbi xərclərin ödənilməsi, sığorta müqaviləsində nəzərdə tutulmuş səfər zamanı ortaya çıxan digər itkilərinin əvəzinin tam və ya qismən ödənilməsi daxildir.

"Turizm haqqında" mövcud (4 iyun 1999-cu il tarixli) qanunun 13-cü maddəsinə əsasən, turistlərin qəflətən xəstələnməkdən və bədbəxt hadisələrdən sığortalanması nəzərdə tutulub. Sığorta şəhadətnaməsi Azərbaycan dilində və turistlərin gətirdiyi ölkənin və ya ölkələrin dövlət dilində tərtib olunur. Qanunun 12-ci maddəsində qeyd edilib ki, yoluxucu xəstəliklər təhlükəsi olan ölkəyə göndərilən turistlər beynəlxalq tibbi tələbatlara müvafiq surətdə lazımı tibbi yoxlama-

dan keçməli və təhlükəli yoluxucu xəstəliklərə qarşı peyvənd olunmalıdırlar.

Sığorta şirkətlərindən verilən məlumatlara görə, Azərbaycandan xaricə gedənlər ən çox əyləncə mərkəzlərində zədələnirlər. Səyahət edənlər səfər zamanı aldıkları hər hansı xəsarətə, hətta günvurmaya görə də onlara sığorta ödənişi edilir. Belə hallarda tibbi yardımın xərcini sığorta şirkəti ödəyir. Elə buna görə də səyahətə gedərkən hər bir turist səyahət sığortası ilə sığortalanmağa diqqət yetirməlidir.

Sığorta meneceri Günay Vəlibəyovanın bir xəber saytına verdiyi məlumata görə, səyahət sığortası, dünyanın hər hansı bir ölkəsinə səfər edərkən, baş verə biləcək qəfil xəstəlik və ya bədbəxt hadisə zamanı tam tibbi yardımın göstərilməsi və tibbi xərclərin ödənilməsinə zəmanət verir: "Səyahətçinin səyahət sığortasına həkim xidmətləri və təyin edilmiş dərman vasitələrinə dair xərcinin ödənilməsi, klinikaya tibbi daşınma ilə bağlı xərclərin, o cümlədən, stasionar şəraitdə qalma, müayinə və müalicə xərclərinin (əməliyyat xərcləri də daxil olmaqla) ödənilməsi, təcili stomatoloji xidmət haqqının ödənilməsi, aparılmış müalicədən sonra vətənə təxliyyə ilə əlaqəli xərclərin ödənilməsi, nəzarətsiz qalmış həddi-buluğa çatmamış uşaqların vətənə təxliyyə edilməsi ilə əlaqəli xərclərin ödənilməsi, baqajın itməsi və ya zədələnməsi, səyahətin ləğv edilməsi, dayandırılması və ya gecikməsi, sığorta olunanın yaxın qohumunun nəqliyyat və hoteldə qalma xərcləri, sığorta şəhadətnaməsinin kateqoriyası ilə uyğun olan digər xərclərin ödənilməsi daxildir".

Menecer bildirir ki, tibbi xərclər ya bilavasitə tibb müəssisəsinə ödənilir, ya da sığorta olunan tərəfindən ödənilirdi təqdirde, assistans mərkəzi ilə öncədən razılaşdırılma şərti ilə birbaşa müştərinin özüne qaytarılır: "Turist qıdadan zərər lənə, səfər zamanı qəzaya düşə bilər, bədəninin bir orqanında zədə yaran, yaxud da səyahət zamanı düşdüğü ölkənin havasından allergik problemlər yaşıya bilər. Bunların hamısı, yəni səfərlə, səyahətlə əlaqəli yaranan bütün problemlər səyahət sığortasına aiddir".

"Amma şəxs səfər etdiyi ölkədə dişini çəkdirsə, yaxud hansısa bir estetik əməliyyat və yaxud ürək əməliyyatı etdirsə, bunların heç biri səyahət sığortasına şamil olunmur" - Vəlibəyova qeyd edir.

Bizim səyahət zamanı etdirəcəyimiz səyahət sığortasının qiyməti sığorta ələyən şirkətin qarşılayacağı məbləğə və səyahət növünə görə dəyişir.



Vəlibəyova müsahibəsində yuxarıda dediklərimi qeyd etmişdir, onun sözlərinə görə "Azərbaycanda 10 minə qədər olan səyahət sığortası ilə yanaşı, 10-25 manat dəyərində də səyahət sığortaları var. Əgər etdiyiniz səyahət ekstremal-dır, təbii ki, sığortanın məbləği artır".

Hər bir sığorta şirkətinin əməkdaşlıq etdiyi xəstəxanalar və şirkətlər olur və sığorta haqqı o zaman ödənilir ki, sığorta edilən bütün sənədləri təqdim edə bilsin.

Sığorta edilən şəxs hadisə baş verən zaman sığorta müqaviləsində göstərilən nömrəyə zəng etməlidir. Bundan sonra sığorta əməkdaşlarının məsləhəti ilə əməliyyatlar həyata keçirilir. Sığorta hadisəsi zamanı xərclər ya anında, ya assistent şirkətlər tərəfindən, ya da ölkəyə qayıtdıqdan sonra sığorta şirkəti tərəfindən (tələb olunan sənədlər təqdim edilmək şərti ilə) ödənilir.

Onu da diqqətə çatdırmaq istəyərdim ki, xroniki xəstəliklər sığorta edilmir.

Eyni zamanda burada qeyd etmək istəyərdim ki, Azərbaycan Respublikasının "Sığorta fəaliyyəti haqqında" 25 dekabr 2007-ci il tarixli Qanununa uyğun olaraq, səfər sığortası qeyri-həyat sığortasına aid edilir. Və Bundan başqa, "Turizm haqqında" Azərbaycan Respublikasının 4 iyun 1999-cu il tarixli Qanunun 12-ci maddəsinə əsasən yoluxucu xəstəliklər təhlükəsi olan ölkəyə (yerə) göndərilən turistlər beynəlxalq tibbi tələbatlara müvafiq surətdə lazımı tibbi yoxlamadan keçməli və təhlükəli yoluxucu xəstəliklərə qarşı peyvənd olunmalıdırlar. Turist qruplarını müşayiət edən şəxslərin proqram əsasında minimum tibbi hazırlığı, tibbi ləvazimatı və ilkin yardım üçün tibb çantası olmalıdır. Sayı 100 nəfərdən artıq olan turist qrupları ixtisaslaşdırılmış həkim tərəfindən müşayiət olunmalıdır.

Xarici ölkələrdə turistin sığortası ilə sığorta şirkətinin həmin ölkədəki tərəfdaşı məşğul olur. Bu tərəfdaşın əlaqə vasitələri sığorta müqaviləsində göstərilir. Bununla belə müştərilər səyahət sığortası edərkən bəzi məsələlərə diqqət yetirməlidirlər.

Məsələn, sığorta şirkəti ilə əvvəlcədən dəqiqləşdirmək lazımdır ki, hadisə baş verəndə kiminlə əlaqə saxlamaq lazımdır. Bəzi sığorta şirkətləri tələb edir ki, hadisə baş verən zaman onların "qaynar xətt"inə müraciət edilsin. Əks halda ödəniş edilmir. Bundan başqa, bəzi şirkətlər tələb edir ki, xəstəxanada çəkilən bütün xərclər sığorta şirkəti və onun həmin ölkədəki tərəfdaşı ilə razılaşdırılsın. Bütün bu məsələləri nəzərə almaq lazımdır.

Turist səfərlərinə çəkilən xərclə müqayisədə səyahət sığortasına ödəniləcək məbləğ cüzdür. Qiymətin konkret məbləği səyahətçinin hansı ölkəyə get-

məsindən, səfərin məqsədindən, müştərinin yaşından və səfərin müddətindən asılıdır.

Bundan başqa, sığorta haqları turistlərin hansı qrupa aid olmalarından asılıdır. İdmançılar, yaşlı və ahıl insanlar, ağır iş arxasınca gedən şəxslərə (şaxtada, tikintidə işləmək üçün) və alpinistlər üçün sığorta haqları sadə turistlərə nisbətən yüksək olur. Onların riskləri böyük olduğuna görə, sığortaya görə də daha çox pul ödəməli olurlar.

Digər könüllü sığorta növlərində olduğu kimi, səyahət sığortasında da azad olma məbləği tətbiq olunur. Adətən bu məbləğ 50 dollar civarında olur. Yəni bu həddə qədər xərcləri turist özü çəkməli olur.

Turistlər səfər zamanı daimi zərəre görə çəkdiqləri xərclərin qəbzlərini saxlamalıdırlar. Bu, ödəniş etmək üçün çox vacibdir. Azərbaycanda səyahət sığortası könüllü sığorta növü olsa da, bəzən bu, məcburi xarakter də daşmalı olur. Belə ki, Avropa İttifaqı ölkələrinə, o cümlədən Amerika Birləşmiş Ştatlarına səfər edənlər səfirlikdən viza almaq üçün mütləq səfər sığortası etdirməlidirlər. Əks halda turistə viza verilmir. Özü də bu ölkələr üzrə sığorta turistin səfər müddətindən 2-4 gün artıq olmalıdır. Tutaq ki, turist 7 gün səyahət edəcəksə, 11 günlük sığorta almalıdır, 2 gün əvvəldən, 2 gün də sonradan. Azərbaycanla həmsərhəd olan Gürcüstan, Rusiya, həmçinin digər MDB ölkələrinə səfər edənlər üçün səyahət sığortasının olması vacib deyil. Bu ölkələr Azərbaycan vətəndaşlarına viza rejimi tətbiq etməyi üçün turistlərin sığortalanmasını da tələb etmir. Buna baxmayaraq, hansı ölkəyə səfər etməyinizdən asılı olmayaraq sığortalanmaq önəmli məsələdir. Çünki heç kim xoşagəlməz hallarla üzləşməkdən sığortalanmayıb.

Aytən Məmmədova
Azərbaycan Respublikasının
Prezident yanında Dövlət İdarəçilik
Akademiyasının Magistrantı